

Eski kitap meraklıları, giderek bu meraklarından vazgeçmek zorunda kalacaklar

Sahaflık neden can çekişiyor?

Sahaflık geçmiş yılların en renkli mesleklerinden biriydi. Her şeyden önce kaynakları boldu. Meraklıları yığınlar halinde kitaplar, albümler dolusu kartpostallar, eski resimler, belgeler ve mektup tomarları alabilirdi sahaf dükkanlarından. Günümüzde artık bu tür olanaklar yok sahaflarda.

SAMI ÖNAL

Sahaflığın eskiden çok renkli yanları vardı. Herşeyden önce kaynakları boldu. Sık sık yığınlar halinde kitaplar, albümler dolusu kartpostallar, eski resimler, belgeler ve mektup tomarları satın alırdık. Onların arasında eşelenmek, aradığımız bir kitaba rastlamak, ilginç bir belge ile karşılaşmak bizleri nasıl da mutlu ederdi.

Ne yazık ki son yıllarda bu tür olaylarla artık karşılaşmıyoruz. Kaynaklar kurumuş, sahaflara kitap ve benzeri kültür gereçleri akışı durmuştur. Kitap alışverişi ile uğraşanların sayısında ki patlama, açık arttırmalardaki şişirilmiş fiyatlar ve yanlış koşullandırmalar sahaflığın geleceğini belirsizlik içine itmiştir. Bu yüzden İstanbul sahafları son beş yıldan bu yana eski kitap yeri artık "yok!" satmaktadırlar.

Benzer durum antikacılar için de söz konusudur. Onlar da satacak mal bulabilmek için çırpınıp duruyorlar. Antika piyasasının dedikoduya açık olması işleri daha da güçleştiriyor. Ortalıkta dolaşan sayısız sahte resim, kopya, minyatür, berat, فرمان, hat, cam ve çiniler alıcı ile satıcı arasında güvensizlik yaratıyor, antika eşya toplamaya yeni başlayan meraklıların gözlerini korkutuyor. Bunlar da ister istemez kandırılma payı daha az olan bir alana, kitap piyasasına yöneliyorlar. Öyle ya güzelim gravürlü kitaplar, altın süslemeli Kur'anlar dururken imzaları sonradan atılmış sahte Hoca Ali Rıza resimlerini ne yap-sınlar, hilye takitlerine niye parayattırınlar.

Ancak, antika toplayıcıları

nın kitap açık arttırmalarında görünmeleri kitap piyasasını altüst etmiştir. Gerçekte kitaba, okuyup araştırmaya uzak, ancak cüzdanların kabarık bazı kişiler açık arttırmalarda kasırga gibi eserlerken kültür yaşamımızı olumsuz yönde etkiliyorlar. Paralı dostlarımız sahaflardan çok ucuz fiyatla kitap alabilecekleri kitaplara on beş yirmi kat para öderlerken neyi kanıtlamak istiyorlar? Paralı olduklarını mı, yoksa yaşımları süresince kitapçı dükkanlarına adım atmadıklarını mı? Bu çapraşık alışveriş bazı kitapçı arkadaşlarımızın sandıkları gibi sağlıklı bir kitap piyasası oluşturmadı, tersine evlerdeki kitapların yastık altlarına itilmesine, fiyatların da yapay bir biçimde şişmesine neden oldu. Bugün sahaflara kitap gelmiyor, her kesimden okuyucular gereksinim duydukları kitaplara kolayca ulaşamıyorlarsa bunda açık arttırmaların, şişirilmiş fiyatların önemli ölçüde etkisi vardır. Alışveriş yaparak para kazan-

mak herkesin doğal hakkıdır. Ancak, çok para kazanacağım diye kitaba uzak kişileri yanlış koşullandırmak, fiyatları şişirmek, kitapların ortadan kaybolmasına neden olmak büyük haksızlıktır.

Bu konuda yapılması gereken nedir? Bizce açık arttırmaya girecek kitapların çok iyi seçilmesi, piyasada kolayca bulunabilen yapıtların listeye alınmaması en doğru yoldur. Konu olarak ilginç baskı yılı eski, elde edilme olanağı az kitapların açık arttırmaya konulmasına evet. Bırakalım sahafları, sokak sergilerinde bile sıkça rastlanılan sıradan kitapların listeye alınarak değer karmaşası yaratılmasına hayır.

Sahaflığın can çekişmesine neden olan başka etkenler de var. Kuşkusuz ki bunların başında okurların türlü nedenlerle kitaptan kopması geliyor. Ara yönetimler döneminde kitabın suç unsuru gibi gösterilmesi, televizyon kanallarının artmasıyla ilginin yazıdan görüntüye kayması, ortaöğrenimdeki ödev yasağı toplumumuzu büyük ölçüde kitaptan koparmıştır. Okurlar çeşitli gerekçelerle artık kitap almıyorlar. Evlere yeni kitap girmeyince sahaflara da evlerden eski kitap akışı olmuyor. Günümüzde sayıları çok azalan kitapseverler sahaf raflarında değişik kitaplar görmezlerse bir daha o dükkana adım atarlar mı?

Bu koşullar altında sahaflık varlığını nasıl sürdürsün, nasıl can çekişsin?

Bogey efsanesi

SUNGU ÇAPAN

Geçenlerde haber ajansları, beyaz perdenin efsane adamı Humphrey Bogart'ın perüğünün sadece 500 dolara satıldığını duyuruyordu tüm dünyaya. Peruğunun çok ucuza gitmesine karşın aktörün daha 57 yaşındayken 14 Ocak 1957'deki ölümüyle külleneceğine günden güne daha bir canlandığı rahatlıkla ileri sürülebilir "Bogey efsanesi"nin. Ölümünün üstünden yaklaşık 40 yıl geçen bu "baba" oyuncunun filmleri, hâlâ dünya televizyonlarında sıkça gösteriliyor, artık klasiğe dönüşmüş "Casablanca" gibi bazı filmleri de restore edilerek yeniden piyasaya sürülüyor ve rağbet görüyor. Dünün bu büyük starı, döneminin öteki ünlülerini sollayan cazibesi ve kendine özgü imajıyla bugün de hâlâ ayakta!.. Milyonlarca insan onu hâlâ "Casablanca"nın final sahnesindeki gibi, üstünde geçiş trençkotuyla, sisler arasında havalandırma Ingrid Bergman'a "Elveda bebeğim" derken ya da "Malta Şahini"nin unutulmaz dedektifi Sam Spade olarak hatırlıyor.

Ağzından eksik olmaz sigarası (Sürekli tüten bir emzik gibi dudakla-

rına yapışmış bir sigara sonunda gırtlak kanserinden erkenden götürdü ünlü aktörü), alaycı gülümsemesi, kişiliği, özel hayatı, içkiciliği, filmleri ve unutulmaz rolleri, aslında klasik anlamda hiç de yakışıklı sayılmayacak bu kısa boylu, koca kafalı aktörü bunca popüler kılan özellikleriydi. "Bogey'in stili", yalnızca moda olmakla kalmayıp edebiyata, polisiye romanlara da yansımıştı.

27 yıllık sinema kariyerinde rol aldığı 75 kadar filmde unutulmaz tipler ortaya koyan bu usta aktörün, yedinci sanata armağan ettiği ilginç karakterler galerisinde okuyucuya gezinti yaptırmayı amaçlayan Alain C. Barbour'un "Humphrey Bogart, Filmleri-Hayati" adlı kitabı, Hatice Taş'ın çevirisiyle Afa Yayınları'nın sinema dizisinde yayınlandı. Meraklısı için keyifli okulamalar vaad eden kitap, efsanevi oyuncunun sinemadaki ilk yıllarından adeta gangster rollerine mahkum olduğu 1930'ların ikinci yarısına, Hollywood sinemasının ender rastlanan kusursuz yapıtlarından "Malta Şahini"yle (1942) zirveye çıkışına ve zirveye demir atışından 13 Ocak 1957'deki erken ölümüne kadar bütün yaşamını anlatıyor. Sona eklenmiş tam dökümlü bir Humphrey Bogart filmografisi de bu 178 sayfalık, bol fotoğraflı biyografiyi tamamlıyor.

Humphrey Bogart, Filmleri-Hayati / Alain C. Barbour'dan çeviren Hatice Taş, Afa Yayınları / Sinema dizisi: 25, 178 sayfa, resimli (Mayıs 1993)